

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет історії, політології та міжнародних відносин
Кафедра історії України

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Актуальні питання історії та культури України»
(обов'язкова)

Освітньо-професійна програма *«Біотехнології та біоінженерія»*
Спеціальність 162 – *Біотехнології та біоінженерія*
Галузь знань 16 – *Хімічна інженерія та біоінженерія*
Рівень вищої освіти *перший (бакалаврський)*

Навчально-науковий інститут біології, хімії та біоресурсів
Мова навчання *українська*

Розробник: кандидат історичних наук, асистент кафедри історії України
Дробіна Лілія Миколаївна

Профайл викладача:

[http://www.histukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[3030\]\[caf_pers_id\]=1208&commands\[3030\]=item](http://www.histukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[3030][caf_pers_id]=1208&commands[3030]=item)

Контактний тел. +380665063228

E-mail: l.drobina@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle:

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1787>

Консультації:

Очні консультації: за попередньою домовленістю

- вівторок та середа з 14.30 до 15.30

Онлайн консультації: за попередньою домовленістю Viber (+380665063228)

- в робочі дні з 10.00 до 17.00

1. Актуальність навчальної дисципліни

Боротьба України за власну історію точиться упродовж століть, а нині вивчення правдивої історії Української держави має величезне значення у контексті повномасштабної війни Росії проти України. Новітній підхід до викладання історії включає в себе формування у студентів історичного мислення, допомагає зрозуміти сучасність за допомогою аналізу минулого. За допомогою цих знань вчені і державні діячі пояснюють джерела багатьох етнічно-національних конфліктів, прогнозують перспективи розвитку культури, нововведення, прийняття соціально-економічних реформ, мають змогу організувати ефективну систему керування соціальними процесами та створити певні умови, що є необхідними для виховання нового покоління відповідно до звичаїв і традицій українського народу. Водночас історичне мислення є важливим чинником соціальної активності, виховання патріотизму, консолідації народу, інтеграції та їх мобілізації задля вирішення певних соціальних завдань. Знання історії є необхідною умовою ефективної участі людини в суспільному житті. Історія вчить кожну людину, спираючись на загальнолюдські цінності, творчо опрацьовувати і критично переосмислювати багатство світового історичного досвіду та засвоювати його уроки, формувати на цій основі власні переконання, громадську позицію, здобути навички та вміння, необхідні для практичної діяльності.

2. Мета навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів з найголовнішими подіями вітчизняної історії, з героїчними (і трагічними) сторінками боротьби українського народу проти поневолення, за свою свободу, незалежність, державність;
- домагатися усвідомленого, міцного засвоєння ними програмового матеріалу, розуміння історичного процесу як закономірного і безперервного розвитку людської цивілізації;
- навчити студентів користуватися історичними джерелами та літературою, самостійно встановлювати причинно-наслідкові зв'язки при аналізі історичних подій, фактів, виробляти у них уміння використовувати історичний досвід для вирішення сучасних завдань.

3. Пререквізити

Для успішного оволодіння знаннями з дисципліни здобувач має вільно володіти знаннями з курсу шкільної історії України.

4. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути таких **компетенцій та програмних результатів навчання:**

ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК08. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)

суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК09. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ПР23. Вміти використовувати у виробничій і соціальній діяльності фундаментальні поняття і категорії державотворення для обґрунтування власних світоглядних позицій та політичних переконань з урахуванням процесів соціально-політичної історії України, правових засад та етичних норм.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма				заочна форма		
	усього	у тому числі			усього	у тому числі	
		л	с	с.р.		л	с.р.
Змістовий модуль 1. Історія та культура України IX – XVIII ст.							
Тема 1. Київська Русь та її місце в історії України	7	2		5			
Тема 2. Галицько-Волинське князівство в другій половині XII – XIII ст.	7		2	5			
Тема 3. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої (кінець XIV – перша половина XVII ст.)	7	2		5			
Тема 4. Виникнення українського козацтва (кінець XIV – перша половина XVII ст.)	7		2	5			
Тема 5. Національно-визвольна революція українського народу середини XVII ст. і становлення Держави Війська Запорозького	7	2		5			
Тема 6. Українська козацька держава Гетьманщина	7		2	5			
Разом за змістовим модулем 1	42	6	6	30			
Змістовий модуль 2. Нова і новітня історія України (XIX – XXI ст.)							
Тема 1. Українські землі під владою Російської та Австро-Угорської імперій в XIX ст. Українське національне відродження.	7	2		5			
Тема 2. Українські землі в другій половині XIX ст. – на початку XX ст.	7		2	5			
Тема 3. Національно-демократична революція в Україні. Відродження державності українського народу (1917-	6	2		4			

1921 рр.)							
Тема 4. Українські землі під владою тоталітарних систем у міжвоєнний період (1922-1939 рр.)	6		2	4			
Тема 5. Україна в роки Другої світової війни та післявоєнної відбудови (1939 – початок 1950-х років)	4	2		2			
Тема 6. Україна в 50-х – 80-х роках ХХ ст.: від деєталінізації до неосталінізму	6		2	4			
Тема 7. Українська держава, її становлення (1991-2004 рр.)	4	2		2			
Тема 8. Українська держава, творення модерної нації (з 2005 р.)	4	1	1	2			
Тема 9. Історія Північної Буковини (з Х ст.)	4		2	2			
Разом за змістовим модулем 2	48	9	9	30			
Усього годин	90	15	15	60			
Підсумкова форма контролю	екзамен						

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми	К-сть годин
1.	Київська Русь та її місце в історії українського народу (IX–XIII ст.)	5
2.	Галицько-Волинське князівство в другій половині XII – першій половині XIV ст.	5
3.	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої (кінець XIV – перша половина XVII ст.)	5
4.	Виникнення українського козацтва та Запорозької Січі кінця XVI – першої половини XVII ст.	5
5.	Національно-визвольна революція українського народу середини XVII ст.	5
6.	Українська козацька держава Гетьманщина	5
7.	Українські землі під владою Російської та Австро-Угорської імперій в XIX ст.	5
8.	Українські землі в другій половині XIX ст. – на початку XX ст.	5
9.	Національно-демократична революція в Україні. Відродження державності українського народу (1917-1921 рр.)	4
10.	Українські землі під владою тоталітарних систем у міжвоєнний період (1922-1939 рр.).	4
11.	Україна в роки Другої світової війни та післявоєнної відбудови (1939 – початок 1950-х років)	2
12.	Україна в 50-х – 80-х роках ХХ ст.: від деєталінізації до неосталінізму	4
13.	Українська держава, її становлення (1991-2004 рр.)	2
14.	Творення української модерної нації (з 2005 р.)	2

15.	Історія Північної Буковини (з X ст.)	2
	Разом	60

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Залучаються наступні методи навчання: розповідь, пояснення, лекція, бесіда, інструктаж; семінар, візуалізація, панельна дискусія; диспут, вправи, розв'язування ситуативних задач; робота з літературою; навчальні проекти.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Види та форми контролю

Під час лекції та семінарського заняття обов'язковою є перевірка наявності студентів. В ході лекції використовується усне опитування у вигляді колоквиуму. Семінарське заняття передбачає усне опитування-виступ. Для підсумкового модуля проводиться письмова робота. Крім того студенти готують презентації та реферати. Для отримання студентом додаткових балів проводяться бесіди-консультації на задану тему.

Формою підсумкового контролю є іспит. Максимальна кількість балів – 40 по 100-бальній шкалі. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за екзамен не може бути нижче 20 балів.

Умови допуску до екзамену: відпрацювання усіх практичних занять, отримання мінімально допустимої суми балів з усіх форм контролю. Студент не допускається до іспиту, якщо набрав під час семестру менше 20 балів.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є виступи на семінарах, модульні контрольні роботи, написання есе, рефератів, ІНДЗ, презентації. За систематичне відвідування лекцій та активність на практичних заняттях студенту нараховується додатково 2-4 бали до модуля; якісне та вчасне виконання ІНДЗ заохочується 3-5 балами; пропущені заняття повинні відпрацьовуватись та, в разі пропуску без поважних причин, караються зняттям 2 балів за кожне пропущене заняття.

В ході читання курсу робиться постійний наголос на міждисциплінарних зв'язках предметів, які вивчаються студентами.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Для підготовки до практичних занять студент повинен мати конспект, в якому занотовує основні положення теми, що виноситься на розгляд. Наявність такого конспекту контролюється викладачем.

Оцінювання рівня та якості знань студентів здійснюється із врахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації. Оцінюватися може виконання

студентами відповідних навчальних завдань, під час роботи над якими вони демонструють власне логічно побудоване історичне мислення; розгорнуті і стислі, але конкретні усні відповіді, письмові роботи, доповіді, реферати, виступи у дискусіях тощо.

Під час складання екзамену студенти можуть отримувати такі бали:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
5	5	5	5 (*10)	5	5	5	5 (*10)		

T1-T8 – теми змістових модулів.

*10 балів – змістовий модуль контроль

Оцінювання здійснюється згідно шкали оцінювання – національної та ECTS:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Зарахування результатів неформальної освіти

Зарахування результатів неформальної освіти проводиться згідно «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти у системі формальної освіти)»
<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>

Політика курсу

Впродовж семестру для перевірки знань студентів та контролю за самостійною роботою застосовують письмові роботи та тестовий контроль. При виконанні різних форм робіт студенти повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Питання плагіату та академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО: Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravyyla-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>

Положення про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwwb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>

та Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

8. Рекомендована література

8.1. Основна

1. Аркас М. Історія України-Руси. Київ: Наш формат, 2020. 436 с.
2. Атлас історії української державності: Українські землі від найдавніших часів до сьогодення. Львів: НВФ «Карти і Атласи», 2013. 128 с.
3. Бажан О., Мицик Ю. Від трипільців до кіборгів. Коротка історія України. Київ: Видавництво Кліо, 2020. 288 с.
4. Бойко О. Д. Історія України. Київ: Академія, 2018. 720 с.
5. Бойко О. Д. Новітня історія України (2014-2019 рр.): навч. посібник. Київ: Академія, 2019. 160 с.
6. Брехуненко В., Ковальчук В., Ковальчук М., Корнієнко В. «Братня» навала. Війни Росії проти України XII–XXI ст. / За заг. ред. В. Брехуненка. НАН України. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. Київ, 2016. 248 с.
7. Буковина: її минуле і сучасне / Ред. Д.Квітковського, Т.Бриндзана, А.Жуковського. Перевид. з видання 1956 р. Чернівці: Друк Арт, 2021. 965 с.
8. Ваврух М., Гавалюк Р. Нариси з історії української культури: архітектура, образотворче мистецтво, музика, театр, кіно. Львів: Світ, 2018. 224 с.
9. Гарін В., Кіцігар І., Кондратенко О. Історія України. Київ: Центр навч. літ-ри, 2017. 240 с.
10. Голубець М. Велика історія України. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 400 с.
11. Гончарук П. Історії України. Курс лекцій з найдавніших часів до початку XX століття. Київ: Центр навч.літ-ри, 2019. 528 с.
12. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX-XX століття. Київ: Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.

13. Громенко С. 250 років фальші: російські міфи про Крим. Київ: Фоліо, 2019. 255 с.
14. Грушевський М. Ілюстрована історія України. Репринтне відтворення видання 1913 року. Київ: Золоті ворота, 2013. 524 с.
15. Гуржій О., Реєнт О. Славетна Україна: Битви та повстання від княжої до імперської доби. Київ: Арій, 2021. 352 с.
16. Дорошенко Д. Короткий курс історії України (Передрук з першого видання 1923 р.). Київ: Центр навч. літ-ри, 2020. 234 с.
17. Дорошко М. Історія України. Курс лекцій. Київ: Саміт-книга, 2021. 472 с.
18. Залізняк Л. Стародавня історія України (друге видання, доповнене). Київ: Темпора, 2019. 640 с.
19. Качкан В., Леванловський В., Величко О. Історія України. Київ: Вид-во «Медицина», 2018. 360 с.
20. Магочій Павло-Роберт. Україна: історія її земель та народів / Пер. з англ. Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2012. 794 с.
21. Мицик Ю.А., Бажан О.Г., Власов В.С. Історія України. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. 576 с.
22. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ: Центр навч.літ-ри, 2019. 340 с.
23. Палій О. Короткий курс історії України. Київ, 2017. 464 с.
24. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі. Харків: ВД «ШКОЛА», 2017. 592 с.
25. Плохій С. Брама Європи: Історія України від скіфських воєн до незалежності / Перек. з англ. Р. Ключка. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. 496 с.
26. Попович М. В. Нарис історії культури України / 2-ге вид., допов. Київ: АртЕк, 2017. 730 с.
27. Стьопін А.А. Історія України: конспект лекцій: навчальний посібник. Одеса: Фенікс, 2018. 104 с.
28. Турченко Ф., Каганов Ю., Турченко Г. Історія України (1914–1945). Київ: Гельветика, 2021. 368 с.
29. Харькова Н. Історія України: опорний конспект. Повний курс у 49 таблицях. Київ: Навч.книга Богдан, 2018, 156 с.
30. Хоткевич Г. Історія України (до кінця XVI століття). Київ: Центр навч.літ-ри, 2020. 229 с.

8.2. Допоміжна

1. Апанович О. М. Гетьмани України і кошові отамани Запорозької Січі. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 288 с.
2. Беркгоф Карел. Жнива розпачу. Життя і смерть в Україні під нацистською владою. Київ: Критика, 2011. 556 с.
3. Брехуненко В. Україна й українці: ім'я як поле битви. Київ, 2020. 272 с.
4. Брицький Петро. Голодомори в радянській Україні. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2013. 312 с.

5. Вербицька П. В., Хома І. Я. Історія української культури: європейський контекст: навч. посібник. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 301 с.
6. Війна. Грані / Авт. та упоряд.: Л. Легасова, О. Лисенко, І. Єрмолаєва, Т. Погоріла, Н. Смолярчук, О. Стяжкіна, О. Янковенко. Київ: Національний музей історії України у Другій світовій війні. Меморіальний комплекс, 2018. 220 с.
7. Голодомор в Україні: соціально-економічні, політичні, міжнародно-правові аспекти, свідчення очевидців: навчальний посібник / За заг. ред.: Ю. Шаповала, О. Потехіна. Суми: ФОП Цьома С. П., 2018. 225 с.
8. Горобець В. Зірки та терени козацької революції. Історія звитяг і поразок. Київ: Кн. клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 480 с.
9. Дашкевич Я. Постаті: Нариси про діячів історії, політики, культури. 3-тє вид., доповн. / Упорядн.: М. Капраль, Г. Сварник, І. Скочиляс, А. Фелонюк. Львів: Літературна агенція «Піраміда», 2016. 924 с.
10. Довідник з історії України (А – Я) / За заг ред. І. Підкови, Р. Шуста. Київ: Генеза, 2001. 1136 с.
11. Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / Вступ. слово Є. Нищука; Передмова, авторський текст В. Марочка. Дрогобич: «Коло», 2018. 576 с.
12. Енциклопедія історії України. В 10-ти томах. Київ: Наукова думка, 2003-2013.
13. Епллблм Енн. Червоний голод. Війна Сталіна проти України. Київ: HREC PRESS, 2018. 440 с.
14. Історія української культури: європейський контекст: навч. посібник / П. В. Вербицька, І. Я. Хома; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 301 с.
15. Зінченко О., В'ятрович В., Майоров М. Війна і міф. Невідома Друга світова. Київ: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. 272 с.
16. Кралюк Петро. Історія України «без брому». Розвиток державності на українських землях. Харків: Фоліо, 2020. 424 с.
17. Лазарович М. В. Російсько-українська війна (2014-2017 роки): короткий нарис. Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2017, 240 с.
18. Плохій С. Козацький міф. Історія та націєтворення в епоху імперій / Авториз. пер. з англ. М. Климчука. Київ: Laurus, 2015. 400 с.
19. Снайдер Т. Криваві землі: Європа поміж Гітлером та Сталіним. Київ: Грані-Т, 2011. 448 с.
20. Снайдер Т. Перетворення націй. Польща, Україна, Литва, Білорусь. 1569-1999 рр. Київ: Дух і Літера 2016 р. 464 с.
21. Сорока Юрій. 100 важливих подій історії України. Харків: Фоліо, 2019. 208 с.
22. Україна. Хроніка історичних подій. Атлас / Упоряд. Д. Ісаєв. Київ: Картографія, 2016. 128 с.
23. Історія української культури: європейський контекст: навч. посіб. / П. В. Вербицька, І. Я. Хома; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 301 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Фонди бібліотек: університетської, факультетської, обласної, Верховної Ради України. URL: <http://lib.rada.gov.ua/static/excursion/kozaztvo.html>
2. Енциклопедія історії України. URL: <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=F&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU>
3. Грушевський М. Історія України-Русі: В 6 т. <http://litopys.org.ua/hrushrus/iur.htm>
4. Замки і храми України. URL: <https://castles.com.ua/index.html>
5. Ізборник. Історія України IX-XVIII. Першоджерела та інтерпретація. URL: <http://litopys.org.ua/>
6. Історія козацтва XV-XXI ст. URL: <http://www.cossackdom.com/>
7. Історія та гуманітарні дисципліни. URL: <https://ukrhyst.at.ua/>
8. Невідома Україна. URL: <http://users.i.com.ua/~luzan/history/>
9. Україніка. URL: <http://www.ucaunica.com.ua/>
10. Українська армія. URL: <https://www.uarmy.com.ua/>
11. EXLIBRIS: українська електронна бібліотека історія, публіцистика, художня література. URL: <http://exlibris.org.ua/>
12. <http://www.history.org.ua>
13. <http://www.history.com.ua>
14. <http://litopys.org.ua>
15. <http://ukrhyst.at.ua>
16. <http://incognita.day.kiev.ua>
17. <http://www.istpravda.com.ua>